

Inleiding begin dienst

Als je aan willekeurige mensen zou vragen wat kerst betekent dan hoor je denk ik veel verschillende antwoorden. Jezus. De kerstboom. Gezelligheid. Eten. Warmte. Licht. Maar als je wat verder doorvraagt komt er denk ik steeds één gedeelde waarde uit: vrede op aarde. Of iemand nou gelovig is of niet, dit spreekt iedereen aan. Vrede op aarde. Het spreekt tot de verbeelding, het roept verlangen op... Prachtig. Kerst is het feest van vrede op aarde.

Alhoewel... Gisteren deed ik boodschappen in de supermarkt. De winkel was natuurlijk overvol zo vlak voor kerst en een heleboel mensen, waaronder ik, liepen de hele tijd de winkel op en neer op zoek naar de meest vreemde ingrediënten die ze anders nooit zouden kopen... Dat roept bij veel mensen best wat stress op. Je ziet het ook. Mensen duwen winkelkarretjes van anderen weg, ze proberen voor te dringen bij de drukste schappen. Natuurlijk lang niet iedereen doet dat... Maar kerst roept, zeker in de supermarkt, stress op... En dat leidt tot korte lontjes... Toen ik eindelijk klaar was liep ik naar buiten. Er kwam net een fietser aan en die zette zijn fiets op een vrij plekje neer. Het enige vrije plekje. Maar niet zo'n handig plekje. Het was namelijk precies in het looppad. Iemand die tegelijkertijd met mij uit de winkel liep vond het nodig om daar wat van te zeggen. Maar daar was de fietser niet van gediend. Wat volgde was een harde schreeuwerige woordenwisseling waarna de fietser toch zijn fiets verplaatste... En beide mannen hun weg vervolgde. Die man van de fiets ging de winkel in... Ik vraag me af hoe dat verder is gelopen... Kennelijk horen stress en korte lontjes ook bij kerst... En dan hebben we het over vrede op aarde. De engelen zingen het in de velden na de geboorte van Jezus: vrede op aarde. Maar waar is die vrede? Europa versterkt haar legers en maakt zich klaar voor oorlog. En in onze samenleving is er sprake van steeds meer polarisatie. Misschien ken jij in je eigen leven ook wel conflicten... En dan kerst: vrede op aarde.... De komst van Jezus brengt vrede op aarde. Vanochtend denken we daar met elkaar over na. Kerst: vrede op aarde

Preek

Gemeente van Jezus Christus,

25 december 1914. De eerste bloederige maanden van de oorlog die wij kennen als de Eerste Wereldoorlog zijn geweest. Na grote Duitse opmarsen in België en Frankrijk is de oorlog tot stilstand gekomen. Letterlijk. Aan beide kanten van het front zitten mannen in de loopgraven met tussen hen in niemandsland. Een plek waar de dood heerst. Maar dan, op die eerste kerstdag, er wordt niet geschoten. Er is contact tussen mensen van beide legers. Er wordt samen gelachen, samen gezongen, samen gegeten... En dan wordt er toch geschoten, niet met een geweer of een kanon, maar met een voetbal. Teams van mensen die de dag daarvoor nog aartsvijanden waren nemen het nu tegen elkaar op in een sportief spelletje... Er was vrede... Vrede met kerst...

Wij lezen vanochtend het bekende kerstverhaal uit het Bijbelboek van Lucas. Jozef en Maria die in Betlehem aankomen. Jezus wordt geboren. Hij wordt in doeken gewikkeld en in een voederbak gelegd, omdat er voor hen geen plaats was. En dan de herders. Een engel die vertelt over de geboorte van Jezus. Er is plots een engelenkoor. Zij

prijzen God met de woorden: 'Eer aan God in de hoogste hemel en vrede op aarde voor de mensen die Hij liefheeft.' Vrede op aarde. Prachtige woorden. Het raakt een diep verlangen in onze harten. Juist ook in onze tijd. En dat zie je terug. Als je mensen, gelovige en niet-gelovige mensen zou vragen waar kerst om draait hoor je al snel dat woordje vallen: Vrede. En ook in allerlei kersttoespraken en kerstreclames, de boodschap van gezelligheid, van samenzijn, maar toch ook vooral van vrede staat centraal... Vrede op aarde. Een diep verlangen van ons menselijk hart... Kerst is het verhaal van vrede op aarde.

Maar dan begin je misschien gelijk ook al tegen te sputteren... Vrede op aarde... Dat is toch helemaal niet zo? Kijk maar naar Oekraïne. Kijk naar Soedan. Het Midden-Oosten... En net hadden we het even over het kerstbestand in de Eerste Wereldoorlog... Maar dat conflict zou daarna nog miljoenen levens opeisen... Het is tweeduizend jaar geleden dat Jezus is gekomen en sindsdien is er nooit echte blijvende vrede geweest. Zeker niet op heel de wereld... Is dat nu vrede op aarde? Nee, dat is niet de vrede die Jezus kwam brengen. En Lucas, de schrijver van het kerstverhaal, schrijft dit later in zijn Bijbelboek ook. Lucas 21, daar heeft hij het over oorlog, over opstand. Over het ene volk dat zal strijden tegen het andere. Oorlog, strijd tussen landen, het hoort bij het leven. Zo is de mens en de Bijbel is daar heel eerlijk in. Oorlog tussen volken en landen is er. Dat is dus niet de vrede waar de engelen het over hadden. Het is hierbij wel goed om op te merken dat de Bijbel ook voor die vrede is. Denk bijvoorbeeld aan de uitspraak van Jezus: 'Gelukkig de vredestichters'. Het is onze roeping om te streven naar de vrede tussen landen en volken... Maar dat is niet de vrede van kerst. Dat is niet de vrede van 'vrede op aarde'.

Wat is het dan wel? Misschien denk je... Een soort van innerlijke vrede... De vrede van rust in je hart, geen stress, kalmte... De vrede die ervoor zorgt dat je alles wat dit leven tegen je aangooit kan dragen en van je af kan laten glijden. De vrede die zorgt dat je het goed kunt vinden met iedereen om je heen... Opnieuw een hele mooie vorm van vrede... Maar opnieuw niet wat de engelen hier voor ogen hebben. En dat zien we later in het Bijbelboek Lucas opnieuw. Dezelfde schrijver die ons verteld van de woorden van de engelen, vrede op aarde, schrijft in hoofdstuk 12 dat Jezus zegt: 'Denken jullie dat Ik gekomen ben om vrede te brengen op aarde? Integendeel, Ik zeg jullie dat Ik verdeeldheid kom brengen.' Deze tekst hoor je meestal niet met kerst he? Maar het gaat verder: 'Van nu af aan zullen vijf in één huis verdeeld zijn: drie tegen twee en twee tegen drie. De vader zal tegenover zijn zoon staan en de zoon tegenover zijn vader, de moeder tegenover haar dochter en de dochter tegenover haar moeder'. In Lucas 2 horen we: vrede op aarde. Lucas 12, tien hoofdstukken verder: denk niet dat ik gekomen ben om vrede te brengen... Wanneer mensen tot geloof komen brengt dat een schokgolf teweeg. Dat zie je ook in onze tijd. Met name bij moslims die Jezus aannemen, die worden vaak verstoten door hun familie. Maar ook bij anderen. Mensen in de omgeving, in het gezin, begrijpen het niet... Hebben er moeite mee. Zeker als het ouders of grootouders zijn die ooit zelf het geloof hebben afgezworen en nu zien dat de jongste generaties Jezus met enthousiasme omarmen. Geloof brengt allereerst onrust met zich mee. Dat is niet de vrede waar de engelen over zingen.

En natuurlijk. Net als dat wij geroepen zijn om ons in te zetten voor de vrede tussen landen en volken, zo is ook die innerlijke vrede een belangrijk onderdeel van het christelijk

geloof. Denk bijvoorbeeld aan de woorden van Paulus: 'Dan zal de vrede van God, die alle verstand te boven gaat, uw hart en gedachten in Christus Jezus bewaren.' Dit is die innerlijke vrede. Geen stress, rust, kalmte... Die vrede is er ook. Maar dat is niet de vrede van het kerstverhaal. Want deze innerlijke vrede moet gezocht worden, daar moet je in groeien, ontdekken. Dat gaat met pieken en dalen... Net als de vrede tussen landen. Soms gaat het een tijd best aardig, maar dan kan het ook weer misgaan... Die vormen van vrede vragen om inzet, om hard werken... De vrede van kerst: 'vrede op aarde' is anders... Het wordt ons gegeven... En het is een vrede zonder einde... Vrede in uw, in jouw, in mijn leven... Vrede op aarde...

Wat is die vrede? Ik geef een hint... In het slot van Lucas 1, direct voor het verhaal dat we met elkaar lezen dus, staat het loflied van Zacharias. Daar gaat het over een ander kind. Johannes de Doper. Johannes is de profeet die de weg klaar zal maken voor de Messias, voor Jezus. En zo staat er in dat lied: 'om zijn volk bekend te maken met hun redding door de vergeving van hun zonden. (...) zodat we onze voeten kunnen zetten op de weg van de vrede.' De vrede wordt hier gekoppeld aan de vergeving van zonden. Weet je het al? Wat is de vrede van de vrede op aarde? Het is vrede met God.

Christenen worden geroepen om mee te werken aan de vrede tussen landen. Wanneer je groeit in geloof zul je steeds meer innerlijke vrede ervaren. Maar zodra je gelooft ontvang je al de vrede met God. En waar die andere vormen van vrede relatief zijn. Het gaat een tijdje goed en kan dan weer minder gaan. Daar is de vrede met God absoluut, volmaakt, perfect. Je kunt niet meer of minder vrede hebben met God. Je hebt vrede met God of je hebt het niet. Punt. De apostel Paulus schrijft in één van zijn brieven daar ook over: 'Nu wij rechtvaardig verklaard zijn op grond van geloof, leven we in vrede met God, door onze Heer Jezus Christus.' Paulus zegt hier iets heel wezenlijks. Allereerst: wij leven allemaal in oorlog met God. En het tweede: door het geloof in Jezus Christus komt er vrede.

Het grote wonder van kerst is dat God zelf mens werd. Dat is onvoorstelbaar, maar dat vierten we vandaag. God, de schepper van hemel en aarde, Hij die alles kan, Hij die volmaakt is... Werd mens... Werd een baby... Dat is het wonder van kerst. In de woorden van de engelen, vrede op aarde, ontdekken wij het doel van dat onvoorstelbare. Jezus is gekomen om het goed te maken tussen God en mens. En dat was hard nodig. Want wij mensen leven vanuit onszelf in oorlog met God. Jij ook en ik ook. Want elke keer als je zondigt, bijvoorbeeld door een ander tekort te doen, niet eerlijk te zijn, voor jezelf te kiezen ten koste van een ander... Dan is dat niet alleen een daad, een zonde, tegen je medemens.

Maar ook tegen God. Wij doen Hem kwaad. Wij strijden tegen God. En zo leven wij ver bij God vandaan. Wij kunnen niet bij Hem zijn, want Hij is volmaakt goed, en wij zijn dat absoluut niet. Door de zonde is er een scheiding, is er oorlog... Wij kunnen niet bij God zijn...

En dan kerst... God komt bij ons... En daarmee eindigt het niet. Jezus groeit op, wordt volwassen. Hij vertelt de mensen over God. Doet grote wondertekens. Hij geneest de blinden, geeft mensen een nieuwe toekomst... En de mens liet Hem in de steek, haatte Hem, verraadde Hem, hing Hem aan een kruis... Aan het kruis wordt het dan donker in de wereld. Het licht schijnt niet meer. De duisternis overwon in het leven van Jezus. En aan het kruis roept Hij: 'Mijn God,

mijn God, waarom hebt U Mij verlaten?' God verlaat God, Jezus sterft... Weet je wat dat is? Dat is het ergste lot... Dat is jouw toekomst... Want wanneer wij in oorlog zijn met God dan is dat uiteindelijk het resultaat... Godverlatenheid... Jezus sterft die dood. Hij deed dat in onze plaats. Hij droeg de rechtvaardige straf voor de zonden van de mensen. Hij droeg de straf die jij moest dragen. De straf is betaald... En zo staat er niets meer in de weg tussen God en ons. De zonde is betaald. Er is geen schuld meer. Geen conflict meer, vrede... Vrede op aarde...

Neem je die vrede aan? Het wordt je gegeven, aangeboden... Neem je het aan? Er is oorlog tussen God en mens. Maar God wil ons vrede geven... Op Paasmorgen stond Jezus op uit de dood. De strijd is gestreden, de schuld betaald, er is vrede... En Jezus bevestigt dat. Dat lezen we aan het einde van Lucas. Wanneer Hij bij Zijn leerlingen komt staat er: 'Terwijl ze nog aan het vertellen waren, kwam Jezus zelf in hun midden staan en zei: 'Vrede zij met jullie.' Vrede zij met jullie. Hier worden de woorden van de engelen bevestigd: vrede op aarde. Neem die vrede aan. Misschien zit je hier als gast en ken je die vrede nog niet. Ga bidden, gewoon praten met God. Vraag vergeving... Hij zal het je geven... Leef met God... Misschien zit je hier als doorgewinterde gelovige... Wanneer je gelooft is die vrede met God er... Maar leef je ook vanuit die vrede? Of leef je nog alsof je in oorlog bent met Hem. Zoek God, vind Hem, groei in geloof. Dat vraagt elke dag opnieuw weer een bewuste stap naar God toe. En als je dat doet. Dan ontdek je meer en meer. Dit is het goede leven. Leven met God.

Het is de vrede die de basis is van een relatie met God, van het geloof. Het is de vrede die ons verzekert dat alles goed komt. Dat wij in eeuwigheid het goede leven met God zullen leven. Prachtige toekomst. Het is de vrede die ons leven nu al mag vormen. Samen met God zoeken naar het goede in dit leven... Innerlijke vrede met onszelf... Vrede brengen in conflicten...

Vrede op aarde. Vrede met God. Het is waar kerst om draait, waar Pasen om draait, waar ten diepste jouw hele leven om draait. God schenkt jou vrede. Neem het aan. Leef met Hem, in vrede. Halleluja, amen.

Met eventuele reacties op deze preek kunt u terecht bij ds. Stefan Honing. stefanhoning@gmail.com of 06-48883410